

ՀՀ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

EIMC N02/17
Փետրվար 2017

ՀԱՅԷԿՈՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳ

(ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԿԵՆՏՐՈՆ)

ՀՀ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

✓ ՄԹՆՈՒՈՐՏԱՅԻՆ ՕՂ

<http://www.armmonitoring.am>

Բովանդակություն

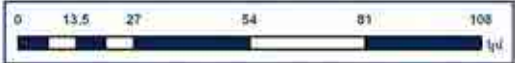
ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ	4
Երևան	4
Գյումրի	11
Վանաձոր	12
Ալավերդի	13
Հրազդան	16
Արարատ	20
Մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումները հանրապետության տարբեր բնակավայրերում.....	22
Ծաղկաձորում շրջակա միջավայրի որակի մոնիտորինգ	24
Մթնոլորտային օդում որոշվող ցուցանիշների ցանկ.....	27
Մթնոլորտային օդում որոշ աղտոտիչների սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները	28
«Արտակարգ բարձր աղտոտվածություն» և «բարձր աղտոտվածություն» արտահայտությունների սահմանումը	29

ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ԵՎ ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕՂԻ ՈՐԱԿԻ
ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՅԱՆՑ

ՊԱՅՄԱՆԱՆՇԱՆՆԵՐ

- **ԵՐԵՎԱՆ**
- **ՄԱՐԶԿԵՆՏՐՈՆՆԵՐ**
- **Խոշոր քաղաքներ**
- **Սևանա լճի նմուշառման դիտակետեր**
- **Մակերևութային ջրերի որակի մոնիտորինգ**
- **Մթնոլորտային օդի զետեւամերձ շերտի մոնիտորինգ**
- **ՀՀ գլխավոր գետեր**
- **ՀՀ պետական սահման**
- **Արփա - Սևան ջրոտ.**
- **Լճեր և ջրամբարներ**

ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕՂ

Փետրվարին մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներ կատարվել են հանրապետության Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Չարենցավան և Մարտունի քաղաքներում: Ընդհանուր առմամբ վերը թվարկված բնակավայրերում գործում է պասիվ նմուշառման 213 դիտակետ և 16 ստացիոնար դիտակայան, որոնցից 6 ստացիոնար դիտակայանում (Երևան և Ալավերդի քաղաքներում) կատարվում են շուրջօրյա ավտոմատ դիտարկումներ: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառմամբ վերցվել է օդի 1330 փորձանմուշ: Հանրապետության 8 բնակավայրի պասիվ նմուշառման դիտակետերից վերցվել է օդի 1585 փորձանմուշ: Երևան և Ալավերդի քաղաքներում տեղադրված ավտոմատ կայաններում կատարվել է օդի՝ համապատասխանաբար 31832 և 12604 դիտարկում:

Փետրվարին Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Չարենցավան, Կապան, Քաջարան, Մարտունի, Ծաղկաձոր քաղաքների և Սյունիք գյուղական համայնքի մթնոլորտում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական և միջին շաբաթական կոնցենտրացիաների բաշխվածության քարտեզներն՝ ըստ պասիվ նմուշառիչների տվյալների, հասանելի են <http://www.armmonitoring.am/> ինտերնետային կայքում:

Երևան

Երևան քաղաքում կատարվում են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների, ածխածնի մոնօքսիդի և գետնամերձ օզոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է պասիվ նմուշառման 45 դիտակետ և յոթ դիտակայան (№1, №2, №7, №8, №16-1 №18 և №19), որից երկուսում՝ №2 և №18 կատարվում են միայն ակտիվ (24-ժամյա), իսկ մնացած հինգ դիտակայանում (№1, №7, №8, №16-1 և №19)՝ ինչպես ակտիվ, այնպես էլ ավտոմատ դիտարկումներ:

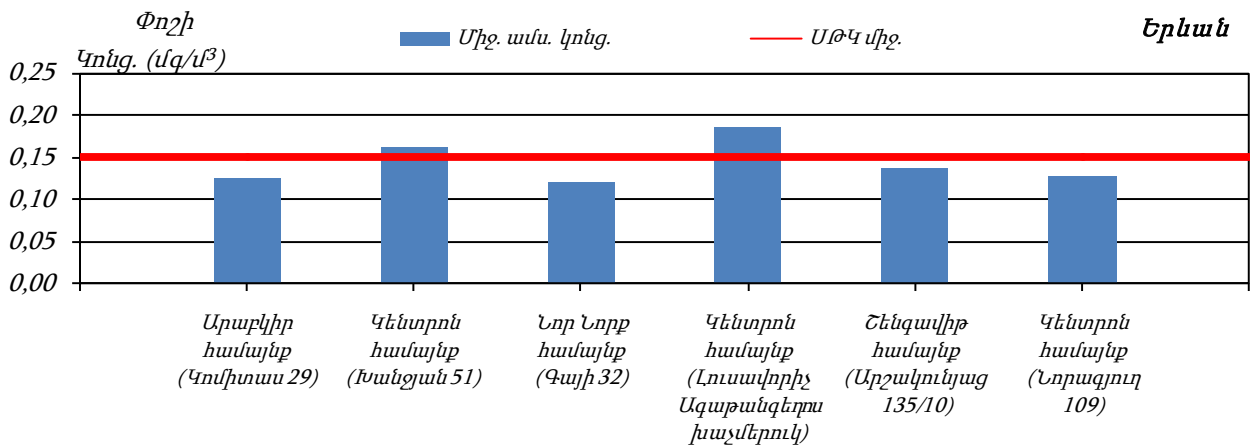
Փետրվարին ակտիվ նմուշառմամբ վերցվել է օդի 743, պասիվ նմուշառմամբ՝ 348 փորձանմուշ: Ավտոմատ եղանակով կատարվել է ածխածնի մոնօքսիդի 13309, ծծմբի երկօքսիդի՝ 16267, ազոտի օքսիդների՝ 2256 դիտարկում: Ածխածնի մոնօքսիդի ամսվա առավելագույն կոնցենտրացիան դիտվել է փետրվարի 8-ին ժամը 9⁰⁰-ին՝ 8.989 մգ/մ³, ծծմբի երկօքսիդինը՝ փետրվարի 17-ին ժամը 11¹⁰-ին՝ 0.574 մգ/մ³ (Կենտրոն համայնքում):

Փետրվարին որոշված միացությունների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ները:

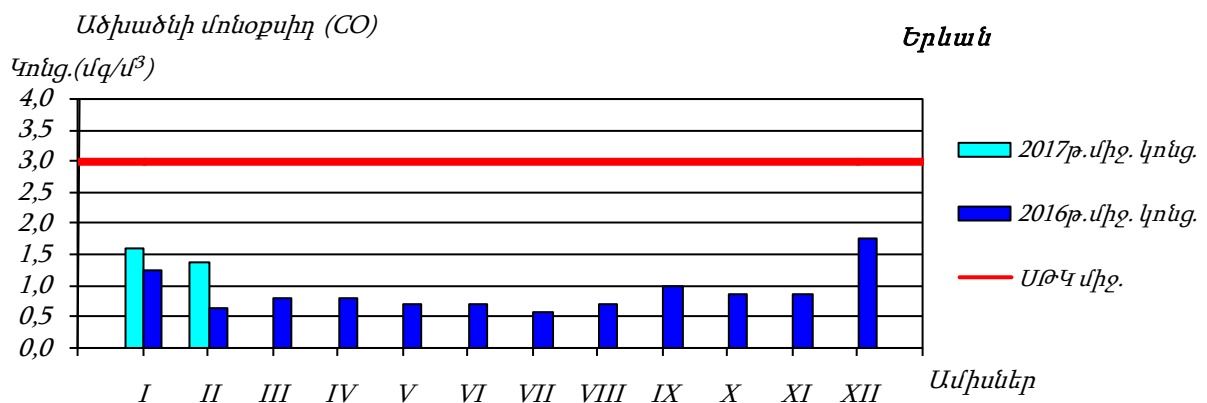
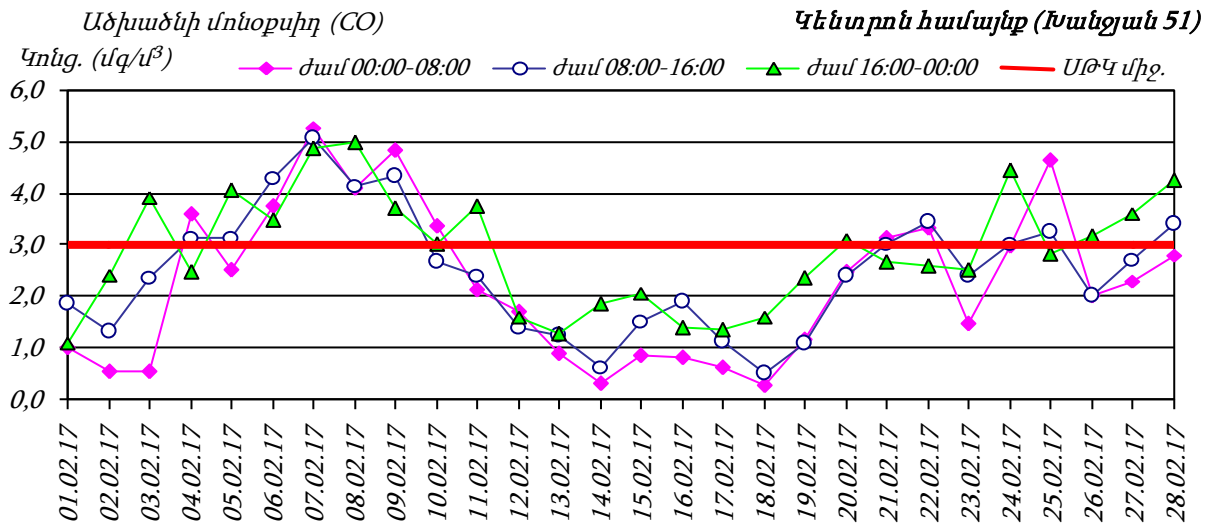
Փետրվարին մթնոլորտային օդում որոշվող միացությունների դիտարկումների արդյունքները (ակտիվ նմուշառում)

Որոշվող միացություն	ՍԹԿ (միջին օրական), մգ/մ ³	Միջին ամսական կոնցենտրացիա, մգ/մ ³	Առավելագույն կոնցենտրացիա, մգ/մ ³ (դիտակայանի համար)	ՍԹԿ-ից գերազանցումների քանակ
Ծծմբի երկօքսիդ	0.05	0.030	0.052 (դիտ. N8)	3
Ազոտի երկօքսիդ	0.04	0.019	0.842 (դիտ. N 8)	13
Փոշի	0.15	0.153	0.687 (դիտ. N18)	66
Գետնամերձ օդն	0.03	0.008	0.027 (դիտ. N8)	-

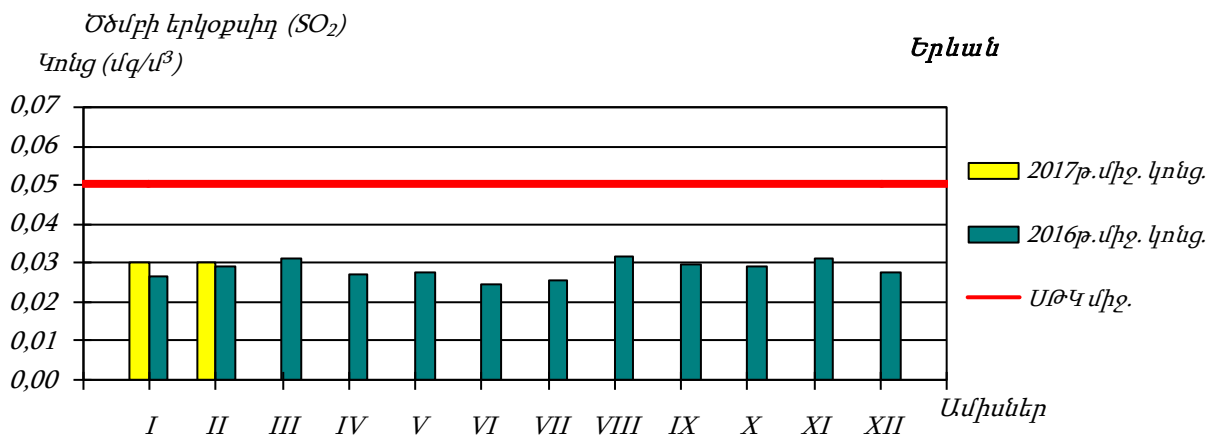
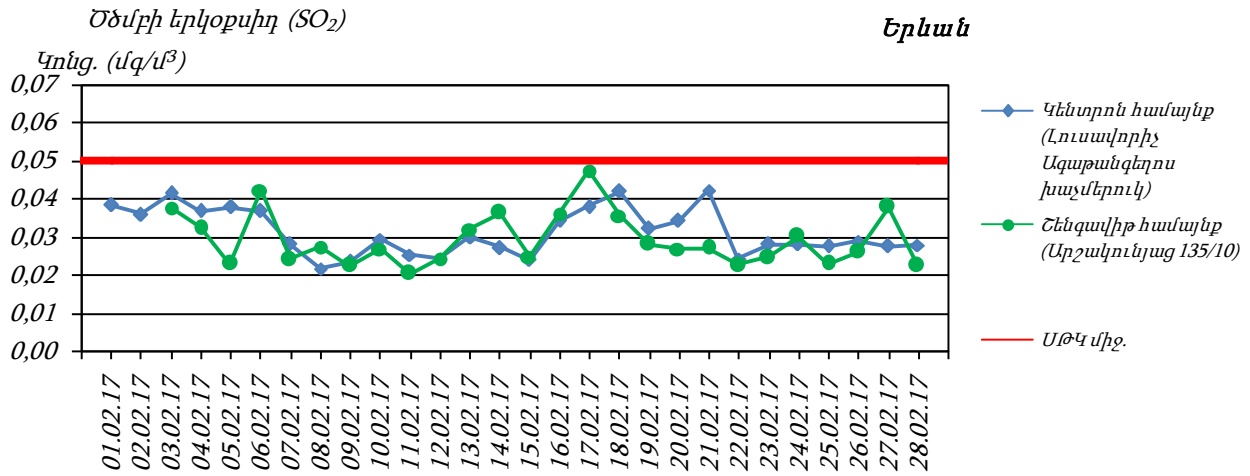
Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ընդհանուր փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները ըստ դիտակետերի (ակտիվ նմուշառում).

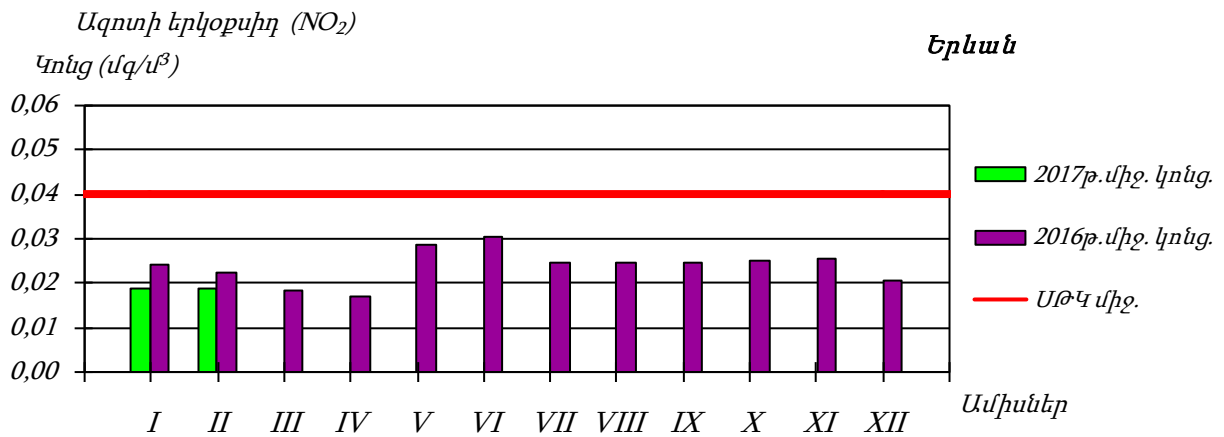
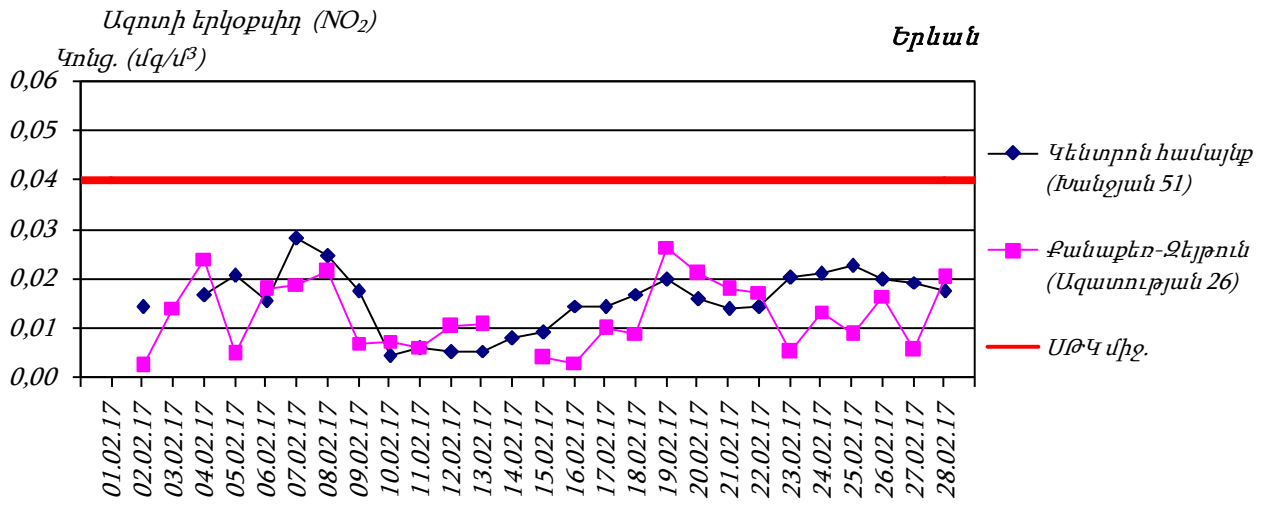
Երևան քաղաքի Կենտրոն համայնքի մթնոլորտային օդում ածխածնի մոնիթինգի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները (ավտոմատ դիտարկում)։

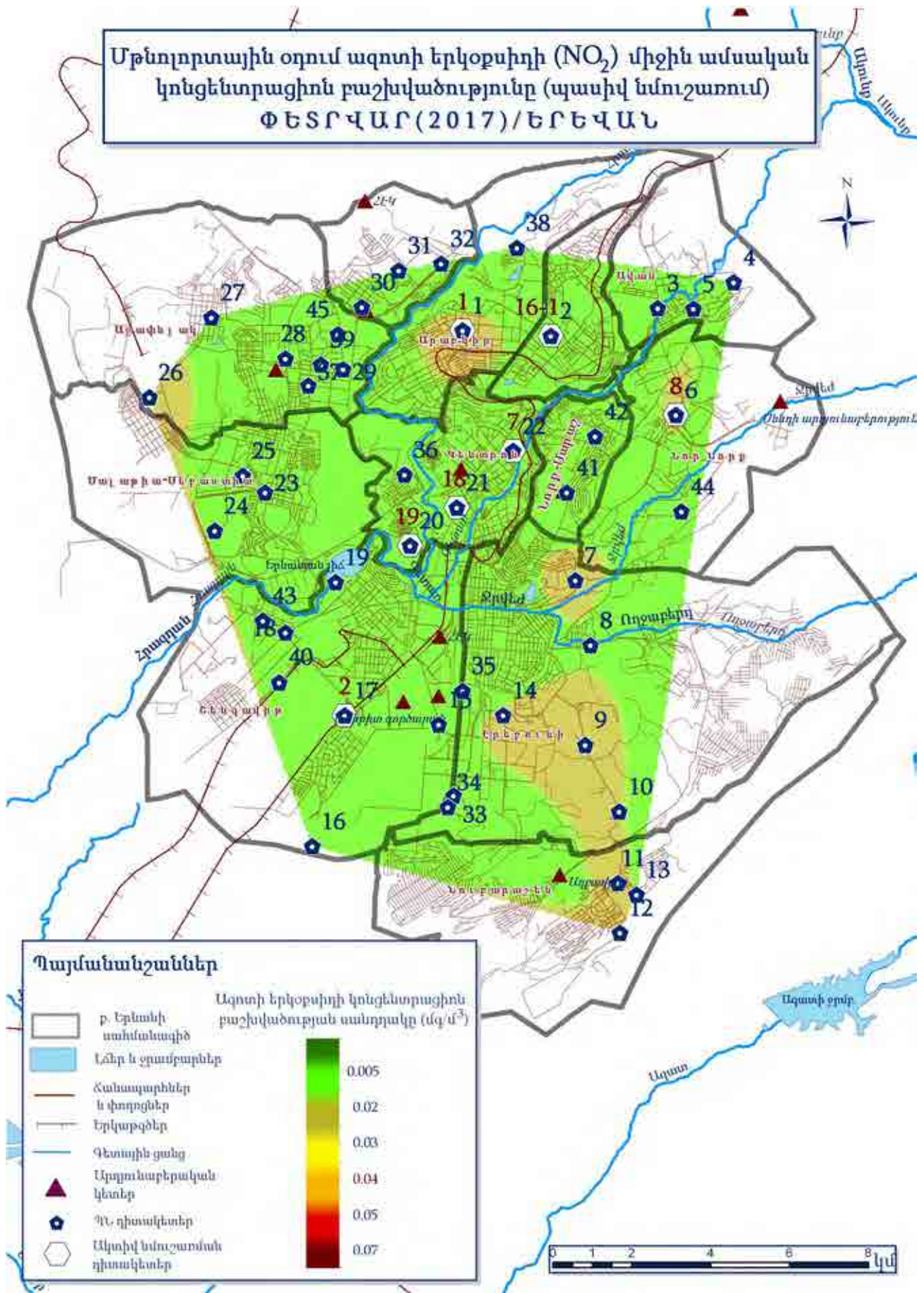
Երևան քաղաքի որոշ համայնքների մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները (ակտիվ նմուշառում)։

Երևան քաղաքի որոշ համայնքների մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները (ակտիվ նմուշառում)։

Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը (պասիվ նմուշառում) ՓԵՏՐՎԱՐ(2017)/ԵՐԵՎԱՆ

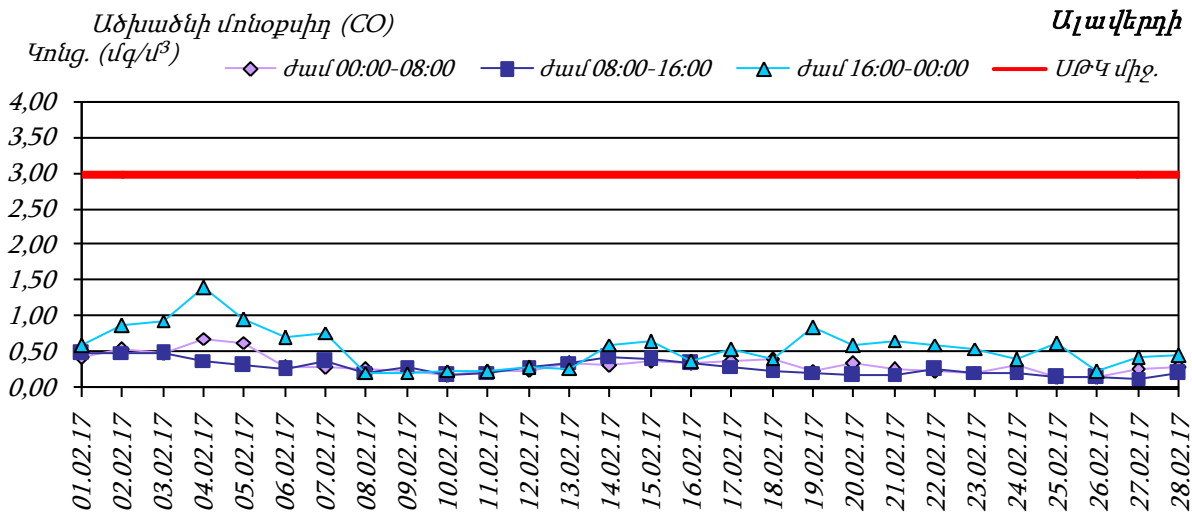

Ալավերդի

Ալավերդի քաղաքում կատարվում են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների և ածխածնի մոնօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է ակտիվ նմուշառման երեք դիտակայան և պասիվ նմուշառման 38 դիտակետ:

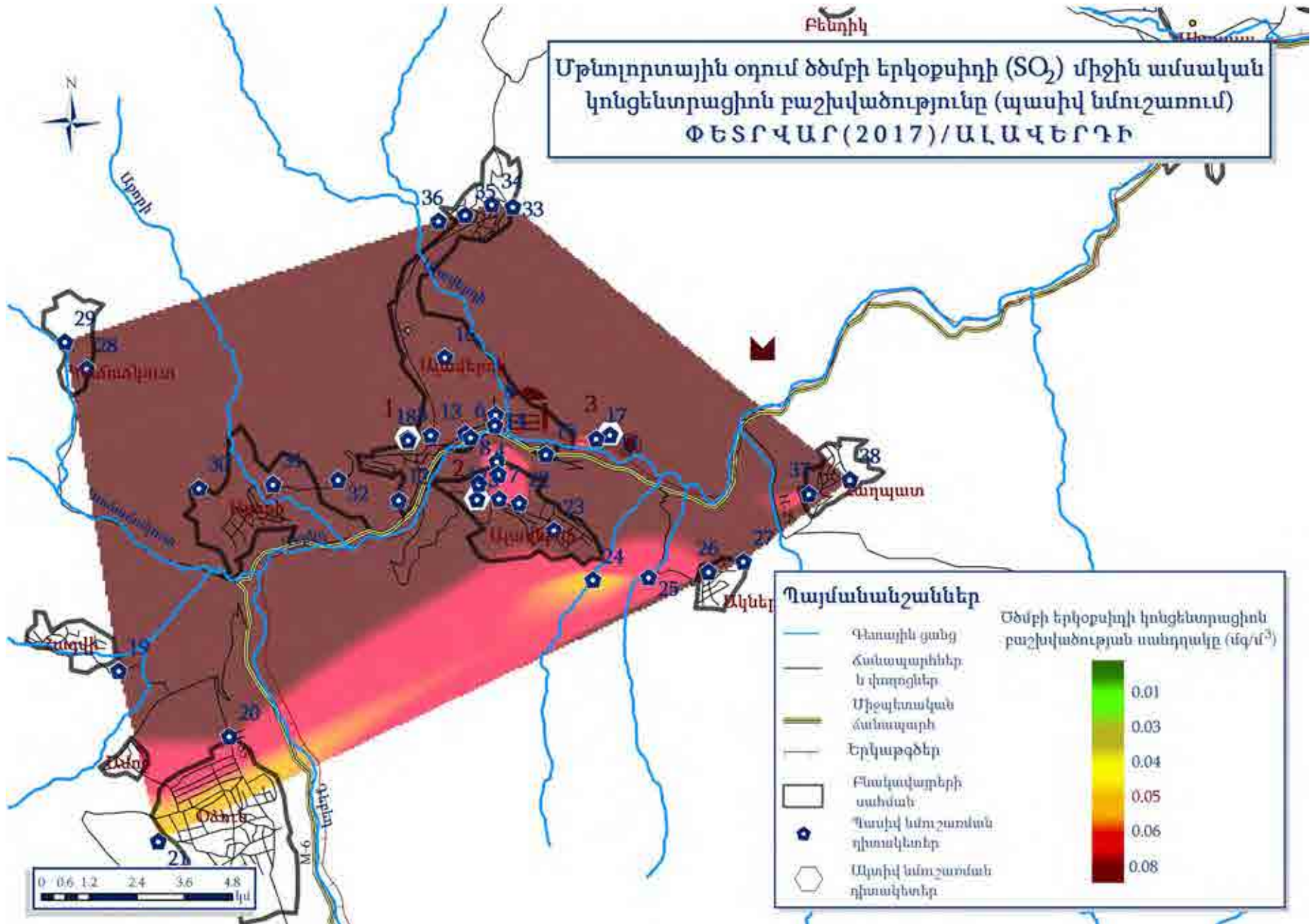
Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառման եղանակով վերցվել է օդի 196, պասիվ նմուշառման եղանակով՝ 293 փորձանմուշ: Ավտոմատ դիտարկումների կայանում կատարվել է ածխածնի մոնօքսիդի 5436, ծծմբի երկօքսիդի 4816 դիտարկում և ազոտի օքսիդների՝ 2352 դիտարկում:

Ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիան գերազանցել է ՍԹԿ-ն 1.9 անգամ: Ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիան չի գերազանցել ՍԹԿ-ն:

Բենդիկ

Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը (պասիվ նմուշառում) ՓԵՏՐՎԱՐ(2017)/ԱԼԱՎԵՐԴԻ

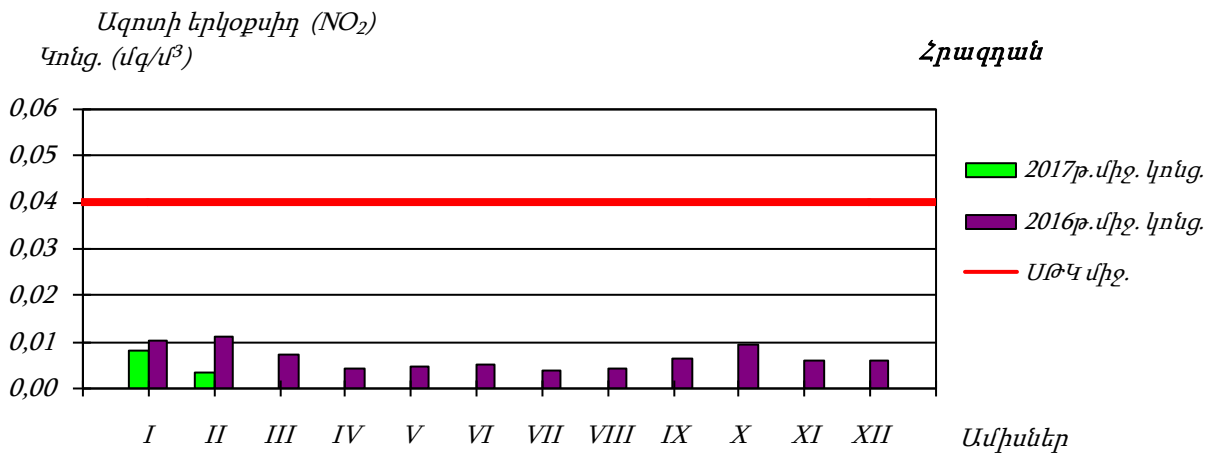
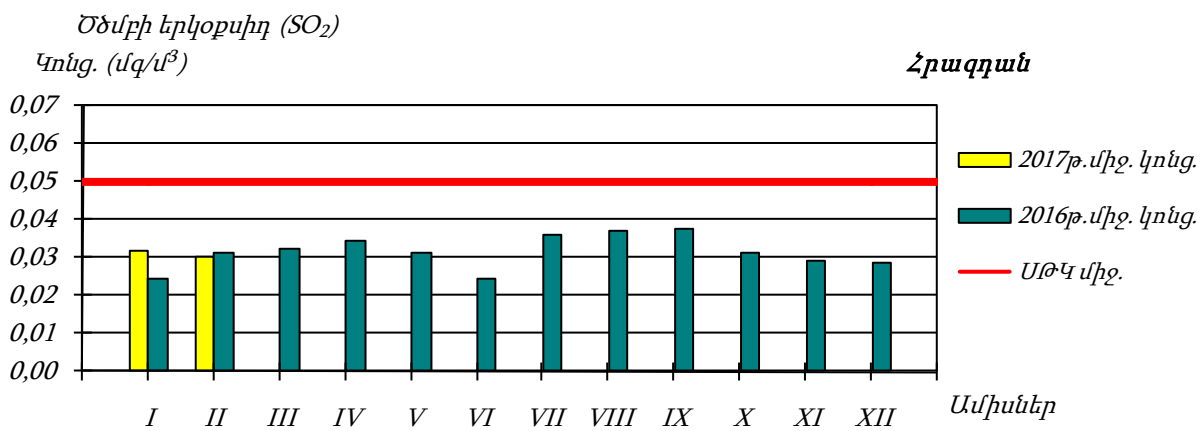
Հրազդան

Հրազդան քաղաքում կատարվում են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է ակտիվ նմուշառման մեկ դիտակայան և պասիվ նմուշառման 17 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառման եղանակով վերցվել է օդի 84, պասիվ նմուշառման եղանակով՝ 133 փորձանմուշ:

Որոշված ցուցանիշներից ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները (ակտիվ նմուշառում).

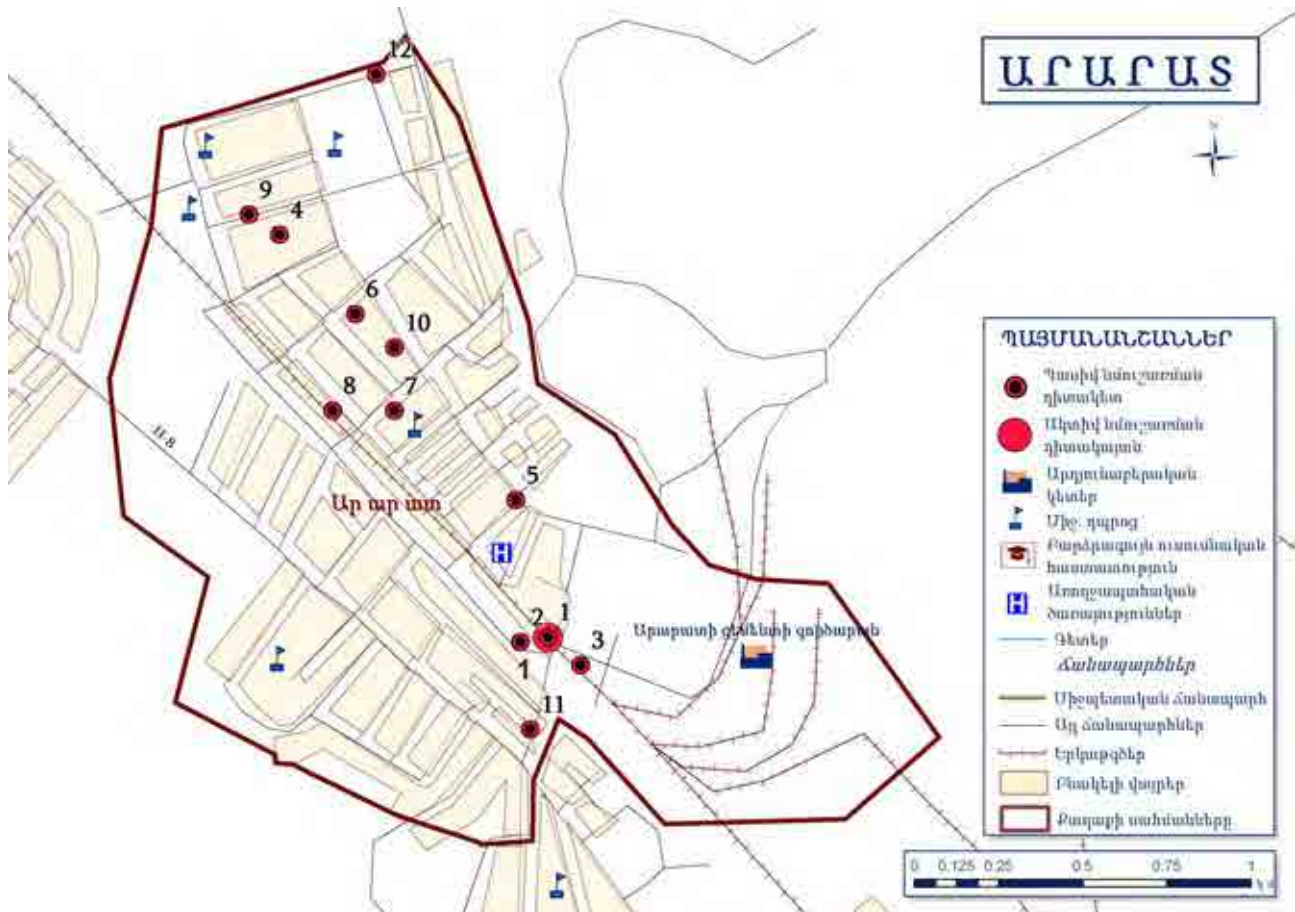

Արարատ

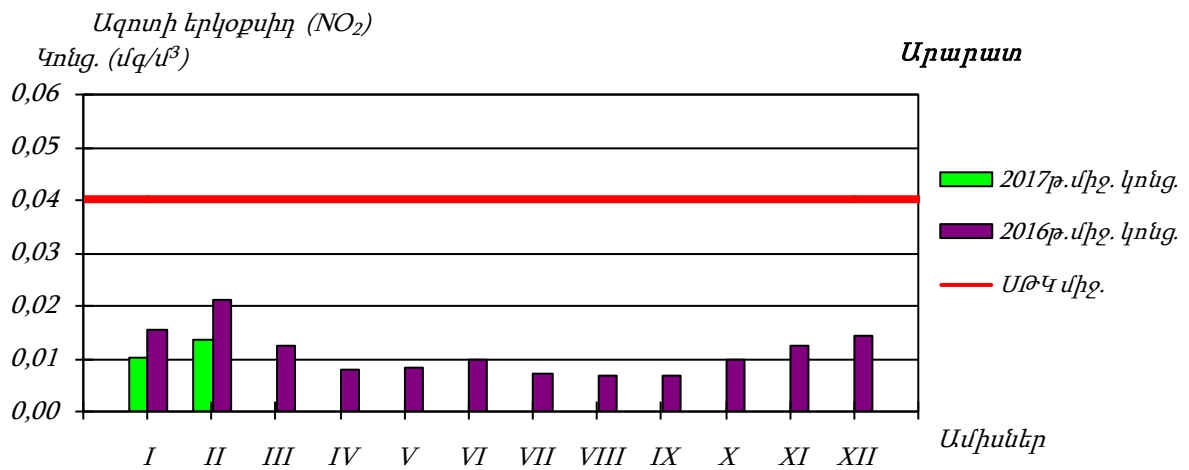
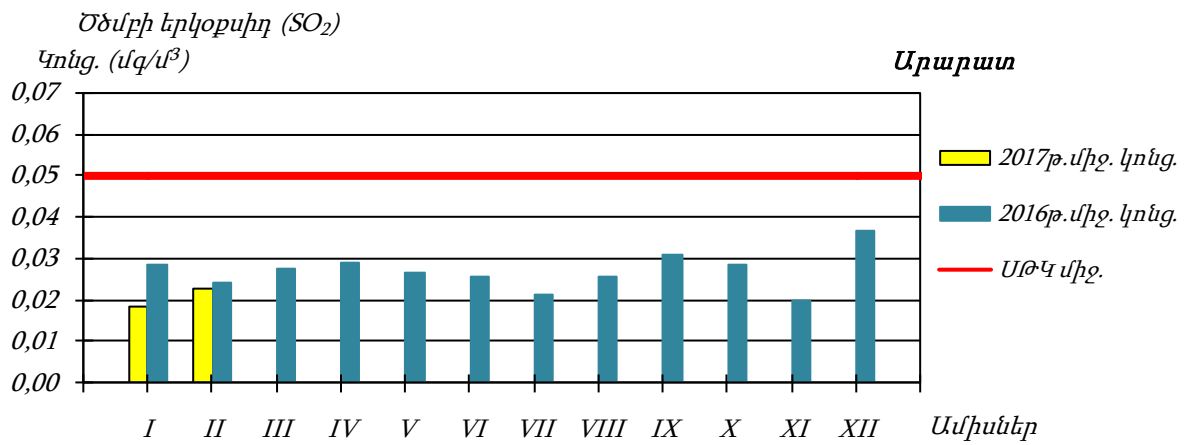
Արարատ քաղաքում կատարվում են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է ակտիվ նմուշառման մեկ դիտակայան և պասիվ նմուշառման 12 դիտակետ:

Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառման եղանակով վերցվել է օդի 27, պասիվ նմուշառման եղանակով՝ 95 փորձանմուշ:

Որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները (պասիվ նմուշառում)։

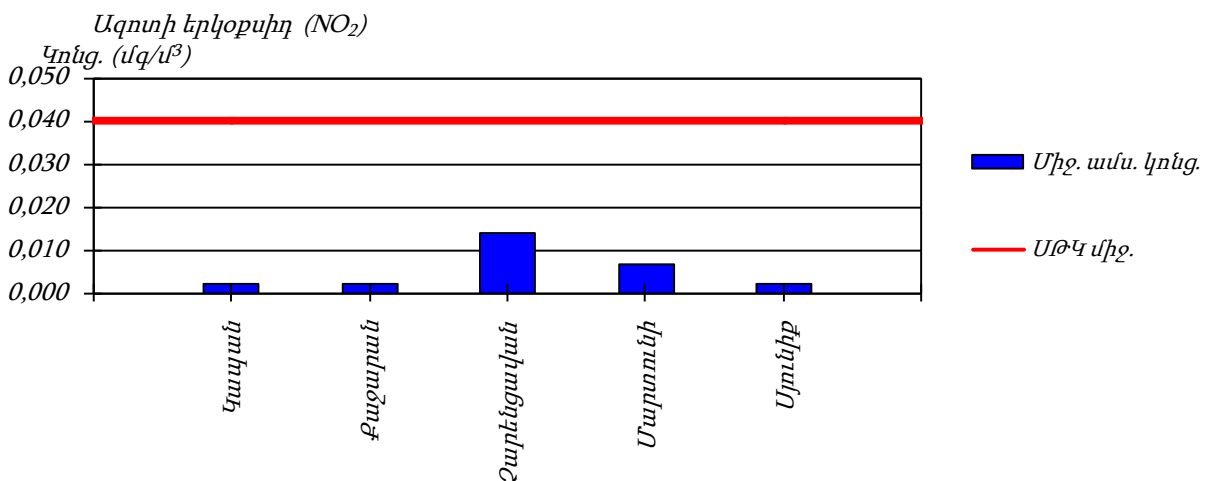
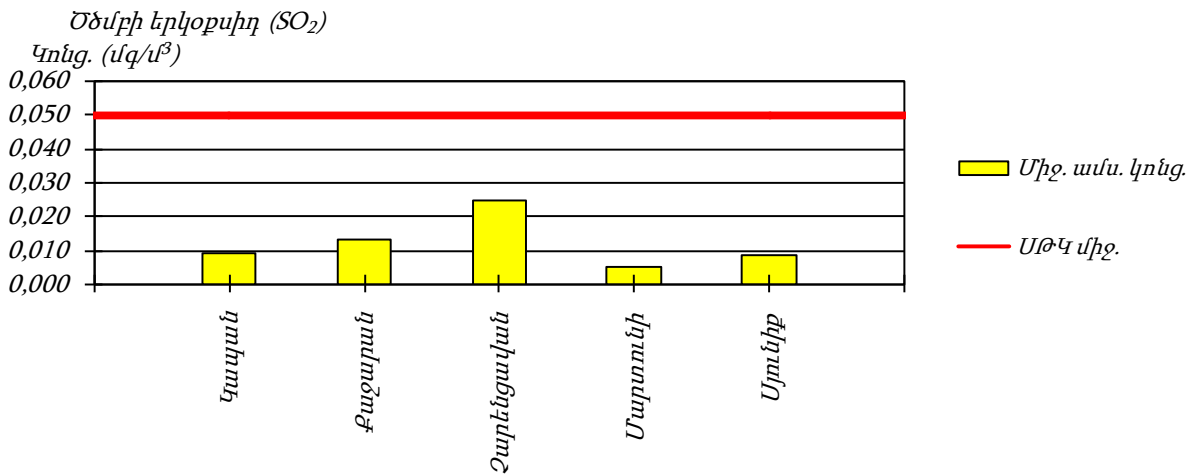
Մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումները հանրապետության տարբեր բնակավայրերում

Փետրվարին պասիվ նմուշառիչներով օդային ավազանի որակի դիտարկումներ կատարվել են հանրապետության Կապան, Քաջարան, Չարենցավան, Մարտունի քաղաքներում և Սյունիք գյուղական համայնքում:

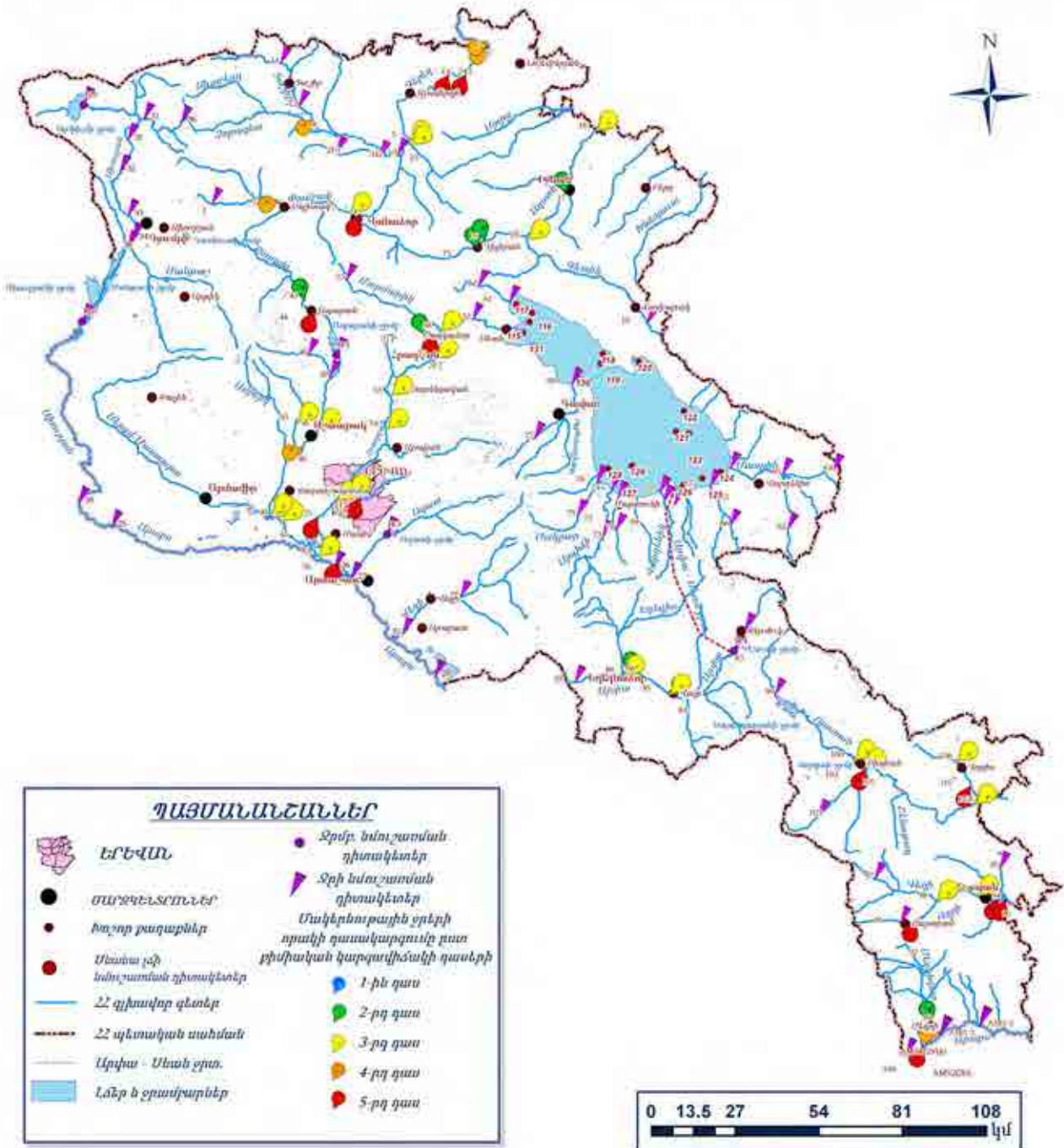
Կապան քաղաքի 11 դիտակետում տեղադրված պասիվ նմուշառիչներով վերցվել է օդի 66 փորձանմուշ, Քաջարան քաղաքի 15 դիտակետից՝ 90 փորձանմուշ, Չարենցավան քաղաքի 10 դիտակետից՝ 78 փորձանմուշ, Մարտունի քաղաքի 8 դիտակետից՝ 48 փորձանմուշ, Սյունիք (Սովխոզ) գյուղական համայնքի 9 դիտակետից՝ 52 փորձանմուշ:

Նշված բնակավայրերի մթնոլորտում որոշված ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Փետրվարին ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների գրաֆիկական պատկերները՝ ըստ քաղաքների.

ՀՀ մակերևութային ջրերի քիմիական որակը (փետրվար 2017)

Ծաղկածորում շրջակա միջավայրի որակի մոնիտորինգ

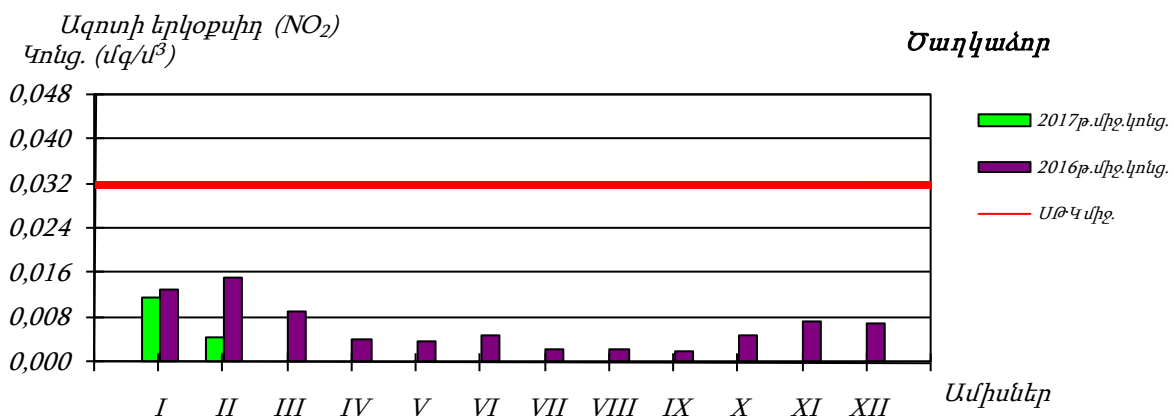
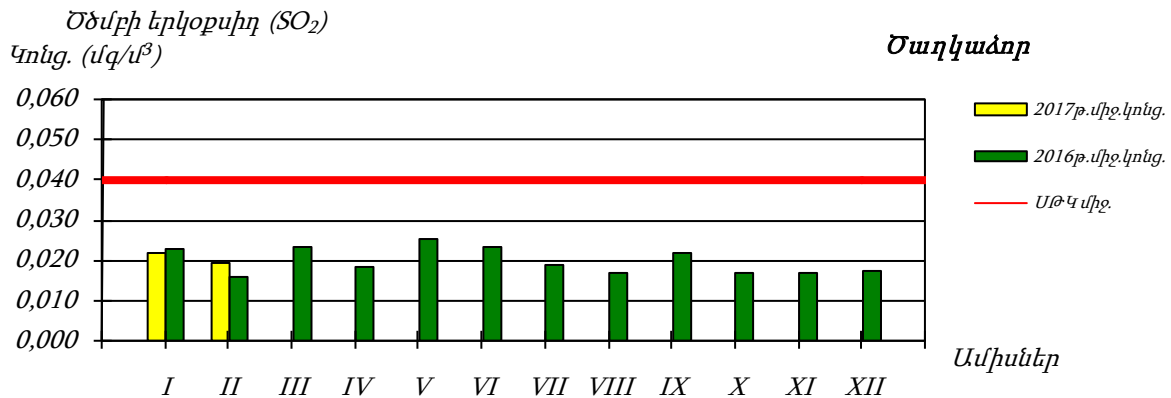
Օդային ավազան

Ծաղկածոր քաղաքում կատարվում են ընդհանուր փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է ակտիվ նմուշառման մեկ դիտակայան և պասիվ նմուշառման 14 դիտակետ:

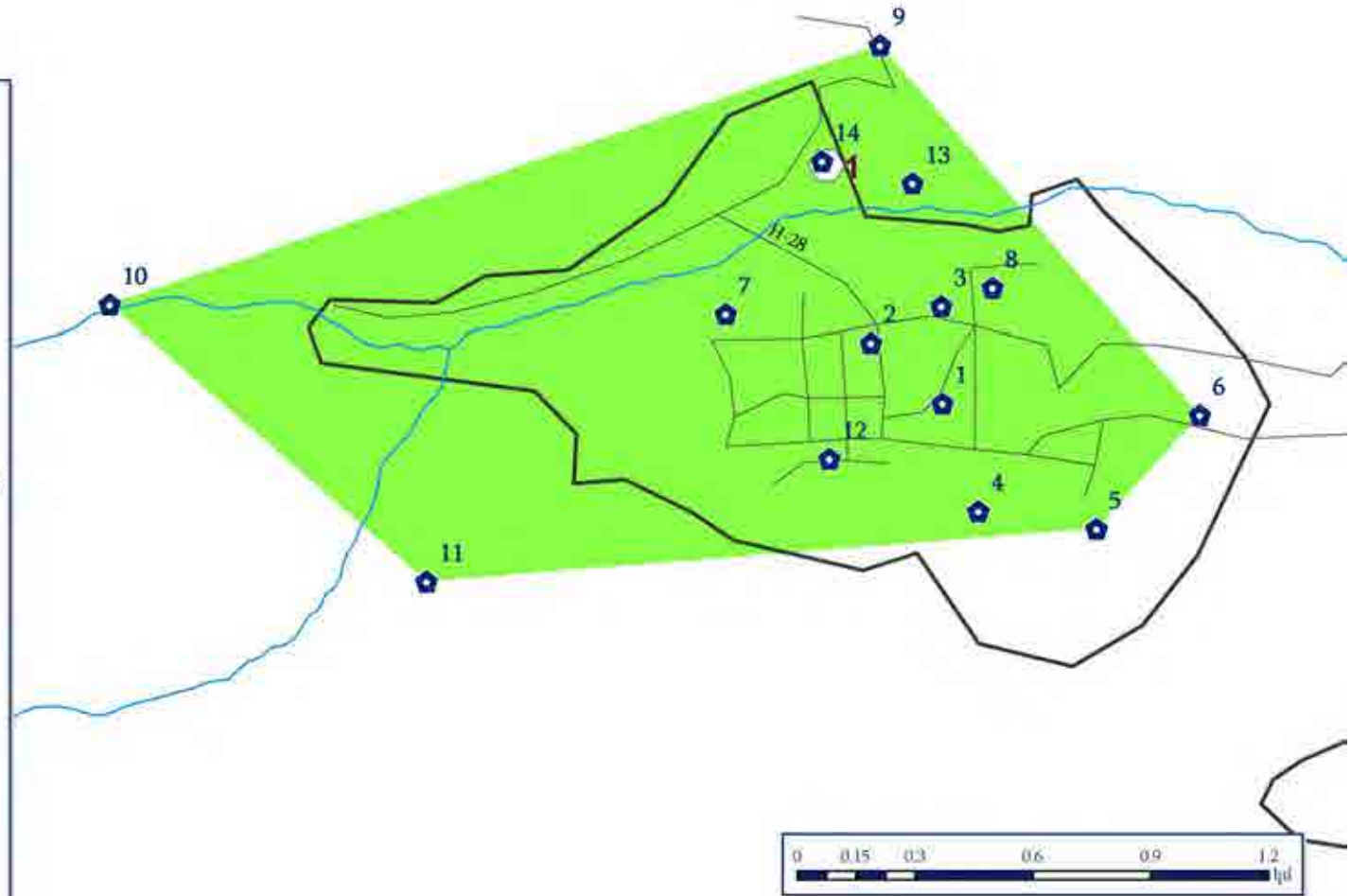
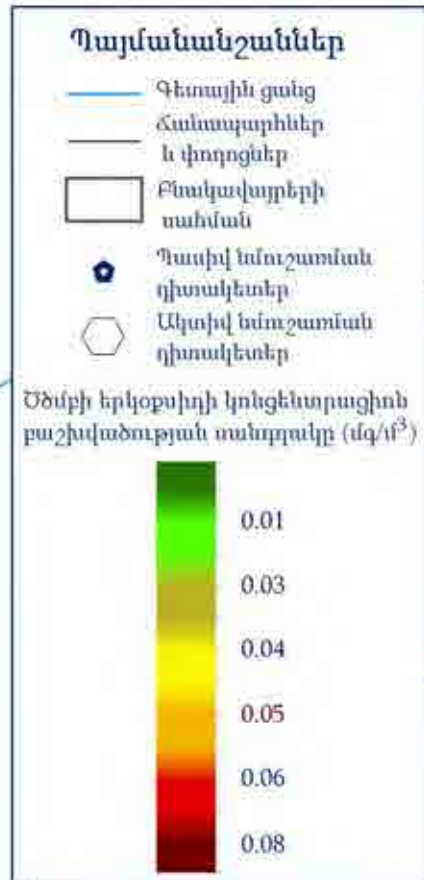
Ակտիվ (24-ժամյա) նմուշառման եղանակով վերցվել է օդի 84, պասիվ նմուշառման եղանակով՝ 112 փորձանմուշ:

Որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

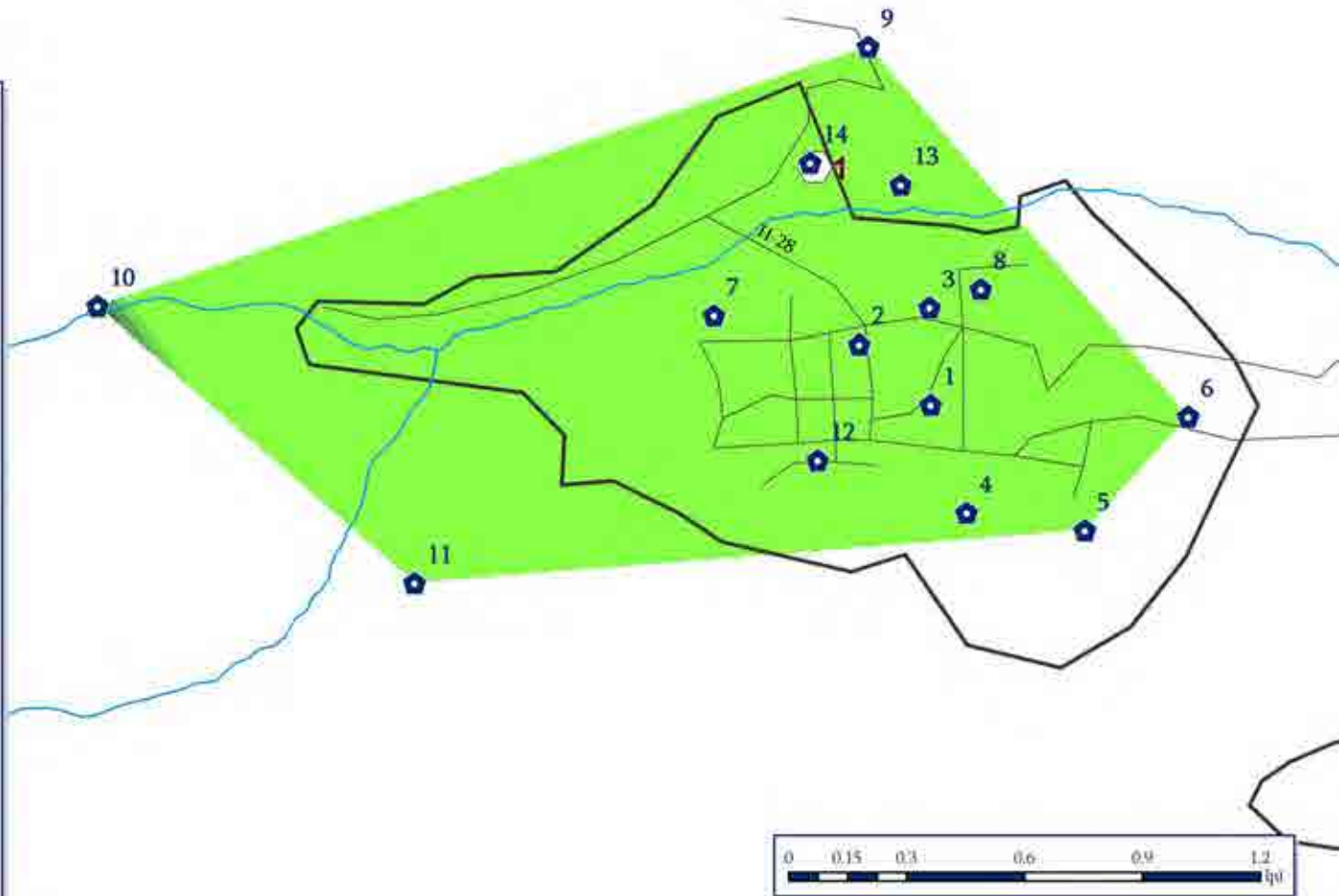
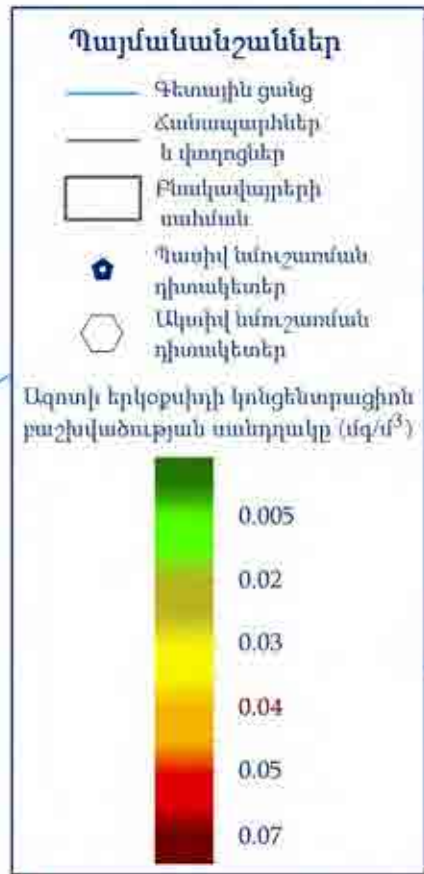
Ծաղկածոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները (ակտիվ նմուշառում).

Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը (պասիվ նմուշառում)
 ՓԵՏՐՎԱՐ(2017)/ԾԱՂԿԱԶՈՐ

Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը (պասիվ նմուշառում)
 ՓԵՏՐՎԱՐ(2017)/ԾԱՂԿԱԶՈՐ

Մթնոլորտային օդում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

Ավտոմատ եղանակով

1. Ածխածնի մոնօքսիդ
2. Ծծմբի երկօքսիդ
3. Ազոտի օքսիդներ
(մոնօքսիդ, երկօքսիդ,
օքսիդների գումար)
4. Գետնամերձ օզոն

Ոչ ավտոմատ եղանակով

**Շուրջօրյա ակտիվ
նմուշառման եղանակ**

1. Ընդհանուր փոշի
2. Փոշու մեջ գտնվող
մետաղներ, տարրեր,
անիոններ
3. Ծծմբի երկօքսիդ
4. Ազոտի երկօքսիդ
5. Գետնամերձ օզոն

Պասիվ նմուշառման եղանակ

1. Ծծմբի երկօքսիդ
2. Ազոտի երկօքսիդ

Մթնոլորտային օդում որոշ աղտոտիչների սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները (ՄԹԿ)

Աղտոտիչի անվանումը	Միջինացված ժամանակը	ՀՀ-ում, մգ/մ ³	ԱՀԿ-ում, մգ/մ ³	ԵՄ-ում, մգ/մ ³
Ածխածնի մոնօքսիդ (CO)	15 րոպե	-	100	-
	30 րոպե	5	60	-
	1 ժամ	-	30	-
	8 ժամ	-	10	10
	24 ժամ	3	-	-
Ազոտի երկօքսիդ (NO ₂)	1 ժամ	-	0.2	0.2 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 18 անգամից ավել)
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	0.04	-	0.125 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 3 անգամից ավել)
Ազոտի մոնօքսիդ (NO)	1 ժամ	-	-	-
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	0.06	-	-
Ազոտի օքսիդներ (NO _x)	1 ժամ	-	-	-
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	-	-	-
Օզոն (O ₃)	1 ժամ	-	-	-
	8 ժամ	-	0.12	-
	24 ժամ	0.03	-	-
Ծծմբի երկօքսիդ (SO ₂)	10 րոպե	0.5	0.5	-
	1 ժամ	-	-	0.350 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 3 անգամից ավել)
	8 ժամ	-	-	-
	24 ժամ	0.05	0.125	0.125 (չպետք է գերազանցի տարվա մեջ 3 անգամից ավել)
Ընդհանուր փոշի	24 ժամ	0.15	-	-

**«Արտակարգ բարձր աղտոտվածություն» և «բարձր աղտոտվածություն»
արտահայտությունների սահմանումը**

Բնական միջավայրի արտակարգ բարձր աղտոտվածություն համարվում է.

Մթնոլորտային օդի համար

Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիայի (ՍԹԿ) գերազանցումը.

- 20-29 անգամ. երբ այդ մակարդակը պահպանվում է 2 օրից ավելի
- 30-49 անգամ. երբ այդ մակարդակը պահպանվում է 8 ժամից ավելի
- 50 և ավելի անգամ:

Բնական միջավայրի բարձր աղտոտվածություն համարվում է.

Մթնոլորտային օդի համար

- որոշվող նյութի պարունակության ՍԹԿ-ից 10 և ավելի անգամ գերազանցումը

Ինֆորմացիայի պահպանման և վերլուծության բաժին

Կայք էջ՝ armmonitoring.am
Էլ. փոստ՝ monitoring-info@mail.ru
Հեռախոս՝ 26-13-94

Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան, Կոմիտաս 29